

Izhaja vsak petek.
Uredništvo in
upravnishivo:
Kopitarjeva ulica št. 6.

NAŠA MOČ

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četriletna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0.10

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Stev. 21.

V Ljubljani, dne 24. aprila 1914.

Leto IX.

Na Limbarsko goro!

Ustanovitelj ljubljanske kršćansko-socialne tobačne delavske organizacije poslanec dr. J. Krek nas je povabil, da poroma v nedeljo, dne 10. majnika t. l. ljubljansko kršćansko-socialno tobačno delavstvo k sv. Valentinu na znani Limbarski gori, tej še zdaj tako priljubljeni božji poti nad Črnim Grabnom. Kdor je že kedaj bil na Limbarski gori, rad zopet poleti na njo. Lepa cerkev, hoja na goro ni huda, ker je pot lepa, zložna in jo zmore lahko vsak, če tudi ne spada med »moderne« hribo-lazce in hribolazke. Z Limbarske gore je krasen razgled po gričih pa hribi ob štajerski meji in po Črnem Grabnu, tolikokrat opisanem po naših slovenskih pisateljih. Kdo se ne spomni tu na spise Andrejkovega Jožeta?

Na Limbarski Gori bomo imeli sv. mašo s cerkveno propovedjo. Maševal in propovedoval bo dr. Krek. Po cerkvenem pravilu bo pa pred cerkvijo shod Podpornega društva.

Izletniki iz naše tvornice se morajo takoj prigrasiti pri zaupnikih in zaupnicah naše organizacije, ker moramo znati, koliko da nas 10. majnika na Limbarsko goro poleti. Vsak si lahko izbere, da se ali pelje z vlakom, ki odpelje ob pol 5. uri zjutraj iz Ljubljane južni kolodvor do Kresnic, odkoder je še na Limbarsko Goro dobre tri ure pešhoda, ali pa se pelje z vlakom na pod Limbarsko goro, odkoder je na goro dobre pol ure hoda. Vožnja na vozeh stane 1 K 40 h (70 krajcarjev) za osebo in se mora plačati naprej. Kdor jo bo plačal, dobi izkaznico, da se izkaže voznikom. Vozovi bodo čakali točno ob 5. uri zjutraj pri sv. Krištofu.

Vsi na delo in agitirajte, da bo naše romanje 10. majnika na Limbarsko goro dostojno sili naše krš.-soc. delavske organizacije v ljubljanski tobačni tvornici!

Odbor.

Ubogi delničarji!

Alpine-montanska družba, ali kakor se navadno imenuje, Apine, je imela dne 16. aprila svoj občni zbor. Direktor Rothballer je tožil in tarnal, kako je slaba kupčija. Tako-le je jamral: Doma se blaga mnogo manj prodaja; zato smo pa morali z blagom v tuje države in večkrat je bilo treba zniževati cene, da se je mogla vzdržati konkurenca. (Seveda, ker je naše železo tako neprimer-no dražje, nego drugod!) Letos je torej po več ugodnih letih eno manj ugodno. Za prihodnost se ne da nič napovedo-

vati. Naročil je pač nekaj več nego v prošlem letu, toda cene so tako nizke, da bo malo dobička.

Alpine montanska družba ima rud-nike, plavže in železne tovarne. Mnogo slovenskih delavcev dela pri nji v Do-navitzu in drugod po Gornjem Štajer-skem. Zato nas pač zanima to jamra-nje. Saj smo ga vajeni tudi od Kranj-ske industrijske družbe. Ko človek sliši, kako neizrečeno slabo se godi ubogim delničarjem, bi skoraj segel v žep in jim stisnil par grošev.

No, pogledajmo si to alpinsko revščino oddblizu! Na občnem zboru se je izkazalo, da je imela družba v tem »slabem« (!) letu 1913 petnajst milijonov kron čistega dobička od 72 milijonov delniškega kapitala. Ta dobiček se je tako-le razdelil: Najprej so dobili delničarji 5 odstotkov dividende, za kar se je porabilo 3,600.000 kron. 1,700.000 kron se je razdelilo kot tantieme med upravne svetnike in direkciji za njihovo »težko« delo, ker so prišli nekolikokrat k sejam; 800.000 kron se je dalo v rezervne zaklade. Ostane torej še 8 milijonov 900.000 kron in poleg tega preostane letu 1912., ki je znašal 1,600.000 K. Od tega se je razdelilo med delničarje kot naddividendo 9 milijonov po 12½% na delnico in 1,600.000 se je pripisalo na račun leta 1914.

V tem slabem letu 1913 so torej delničarji dobili po 17½% od delnice! Sedemnajst kron in pol na sto kron vplačanega kapitala je menda že toliko, da se shaja, ali kali. Hinaško jamranje!

Posebna zanimivost z imenovanega občnega zbora je pa ta-le: Neki delničar se vzdigne in zahteva, naj upravni svet in direkcija zato, ker je dividenda tako majhna, odstopi tistih 1,700.000 kron, ki jih ima dobiti, da se razdele med delničarje. Predsednik Kestranek pravi na to, da to ne gre iz načelnih razlogov, češ da bi se vsled tega kurz delnicam zvišal. Dotični delničar je odšel z dolgim nosom. Tega se pa seveda noben krst ni domislil, da bi rekel, koliko trpe delavci vsled vedno večje draginje, in naj bi se zanje določila kaka vsota.

Slovenski železničar.

Izza kulis centralnega odbora »Prometne zveze«. V sredo, dne 8. t. mes., se je vršila v centrali »Prometne zveze« nekaka po poslancu Kemetterju in predsedniku Teiferju predlagana »mirovna konferenca«, ki pa ni dovedla do nobenega uspeha. Teifer se odločno brani od svojega dostojanstva odstopiti in on z njegovim priveskom so zoper

klicanje izrednega občnega zbora, da-siravno mora že vsem jasno biti, da si svojega stališča nikakor ne morejo več utrditi. Časopisi Pantz-Kemetterjevega mišljenja so zadnji teden objavljali namenoma popačene odlomke iz protokolo-rov sej centralnega odbora. Vpraša se, če to ni umazano izdajstvo, če centralni odbor zapisnik, ki bi moral biti tajen, daje na razpolago v politične namene pl. Pantzu, člani pa farba, da »Prometna zveza« ni še prodana »Nemškemu centru«. Tako se gospodje tam zunaj guncajo, člani pa plačujejo za »namene in pomen« »Prometne zveze«.

Kaj je naše orožje? Slovenski obrtniki so dobili za pirhe svoj časopis, ki je te dni pod imenom »Obrtniški vest-nik« začel izhajati. Vsak stan si danda-nes želi svojega lastnega glasila, da javnosti razodene svoje težnje, da jav-nosti zase zainteresira in da zagovarja svoje pravice. V časopisju je neprecen-ljiva moč in če ne bi bilo časopisja, ne bi imeli ne strank, ne somišljenikov, ne nasprotnikov in tudi veliko pohujšanja bi izostalo. Tiskarsko črnilo ima čudo-vit učinek in je naše najizdatnejše orož-je nasproti nasprotnikom in zatiran-cem. Vprašamo se enkrat: Ali se mi te-ga tudi v polni meri zavedamo? Odgo-vor, ki si ga moramo dati sami, je jako žalosten, prav posebno pa z ozirom na naša strokovna glasila. Mi se vse pre-malo zavedamo, da časopis le tedaj svoj namen popolnoma doseže in izpolni, ako je kar najbolj razširjen. Vsaka stro-ka se trudi, da svojemu glasilu nastavi skrajno najnižjo ceno v lepi nadi, da si ga bo občinstvo naročevalo. Navad-no pa ostane list le strokovni časopis, ki ga dobivajo člani zastojnj, kdo drugi se pa zanj še pa zanj še zmeni ne, ker se člani za razširjenje nič ne brigajo. Ali je potemtakem mogoče, da list svo-je nalogo izpolni? Nikakor ne! Mi ho-čemo naše težnje in zadeve povedati vsej široki javnosti, mi hočemo vse ve-sele in žalostne dogodke našega stanu svetu obrazložiti, zato imamo časopis in zato nam bodi sveta dolžnost, da ga tudi med ljudstvom razširimo. Če bi vsaka stroka v tem oziru storila svojo dolžnost, bi se medsebojno spoznali in ne bi imeli eden od drugim napačnega mnenja, posebno če lovimo notice, fra-ze in napade po nasprotnih glasilih.

Kar smo tukaj povedali, naslovimo prav posebno na naše somišljenike, slo-venske železničarje. Ga pač morda ni stanu, ki bi imel javnosti toliko poto-žiti kakor ravno suženj kralige kole-sa. Če pa iščemo v javnih prostorih ob-železniških progah in to celo v takih, kamor zahajajo v pretežni večini le že-

lezničarji, naših strokovnih listov, jih ne najdemo nikjer. Gostilničar premno-gokrat tega ni kriv, krivi so tisti, ki ga niso opozorili na naročbo. Za druge naročnike se pa še menj skrbi. In da se izpovemo, popolnoma priznajmo, da se člani sami zase ne zavedajo, kaj jim je časopis, da ga niti s potrebno pazljivostjo ne prečitajo, o duševnem pod-piranju pa raje molčimo. Uredništva naj bi bila vsevedna in poznala težnje vsakega posameznega člana, to pa ni mogoče, ker urednik je tudi le človek, navezan na podporo svojih prijateljev.

Za nas železničarje je časopis tem večjega pomena, ker nas ne zapostavlja in prezira samo naša bližnja okolica, ampak nad nami tudi vihte neštevilni zatiralci svoje biče, proti katerim pa je dosedaj naše najboljše orožje tiskarsko črnilo, če ga znamo prav porabiti. Opi-mimo se trdno gesla: Kdor ima od nas zaslužek, bodi tudi naročnik našega glasila, kdor ni z nami, je proti nam!

Belokranjska železnica od Rudolfo-vega do hrvaške meje se otvori dne 16. majnika t. l. K slovesnosti se tudi pri-čakuje kakega nadvojvodo. Slavnostna pojedina bo onkraj Kulpe v Karlovcu. Našim tovarišem na novozgrajeni progi želimo mnogo sreče in zadovolj-nosti, da se čimpreje udomačijo in da — postanejo naši somišljeniki.

Dva prožna delavca sta v opoldan-skem odmoru sedela na kupu trhljih podlag. Za kosilo sta imela košček kruha. Modrovala sta o svoji žalostni usodi. Eden reče: Kako da se nas gos-podje pri direkciji ne usmilijo, da nas pri tej borni plači puste tako težko de-lati. Tovariš se žalostno nasmeje ter pravi: Veš, tam sede sami gospodje z zlatimi ovratniki še iz tistega časa, ko si se za »staro cvancarico« najedel, na-pil in ti je še nekaj ostalo, in pa mladi dohtarji, ki vsake pol leta avanzirajo, o naši bedi pa ne razume ta nič, in ta pa še manj. Skoraj bi rekli, da je mož pravo pogodel.

Mali železničarji in draginja. O tem predmetu se je že mnogo pisalo in go-vorilo, a kakor se nam zdi, vse skupaj še ni bilo zadosti, da bi prodrlo do bo-gato obloženih zelenih miz. Treba bo vztrajati in pisati in govoriti dalje in toliko časa, da naš obupni klic zadene pravo uho, ki je zvezano s človeško ču-tečim srcem. Če napravi vztrajno kap-ljajoča voda luknjo v kremen, ni zlo-dej, da bi navsezadnje tudi nas ne sli-šal in uslišal svet. Da se z enim zama-hom nikjer nič ne opravi, o tem smo si prepričani, da je pa ravno pri železni-ških mogočnjakih treba veliko krep-kih udarcev, predno se vzdramijo, to

Skrivnost višnjavih listin.

Angleški: Filipino. Slovenski: Dr. J. K.

Možje so bili različnega mnenja. »Secreto« je bil še vedno prepričan, da je Ota San ukradla listine; kolonel se je nagibal ravno ti misli. Kapitan Blackmer se je obotavljal; zase je čutil, da Ota San ne more biti kriva. Za svo-je mnenje je opozarjal na to, da so listi-ne nneš v Kalkuti. Če bi jih bila Ota San ukradla, bi jih gotovo ne bili našli v Kalkuti; če bi jih bila ona vzela, bi bili šli naravnost v Tokio. Ali ni še to zadosti izkazalo Ota Sanine nedolžno-sti? Kapitan Burton je priznaval, da je v ti reči težava, toda kljub temu je ohranil trdno prepričanje, da je Ota San ukradla listine.

Prvi sestanek častnikov, odkar so dobili brzojavke iz Washingtona, ni nič dognal in naslednji posveti so imeli ravno tak uspeh.

Medtem je postal kapitan Burton major. Še vedno je preiskaval kalkut-ski dogodek, toda brez uspeha, dokler mu ni sreča vrgla niti na pot. Povem naj, da se je medtem Ota San vrnila v Koradžidor in je nastopila svojo prejš-njo službo v Blackmerjevi družini. Te-mu se je major zelo čudil, ker ni nikoli

pričakoval, da Oto San še kdaj za-gleda.

Povedal sem, da je imel kapitan Blackmer dva služabnika domačina v hiši. Eden je bil kuhar, drugi pa ne-kakšna hišina.

O Ildafonsu, kuharju, ni kaj reči; bil je vzoren v vseh rečeh.

O Pedru, veseli, smejoči se hišini, se pa da marsikaj povedati. Pedro ni zamudil nobene prilike, da ne bi bil navzoč pri narodnih predstavah, ko so se tepli petelinji med seboj, in da ne bi bil stavil na svojega petelina. Stava je bila pač majhna, ker Pedrova plača ni znašala več nego 15 pesov mesečno, in Pedro je bil poleg tega na tako visoki stopnji omike, da je nosil ameriškansko obleko, ozke ovratnike, krasne trake in vse druge potrebne reči po modi.

Kljub drobnemu možnjčku je bil dobri Pedro navzoč pri priprostem pe-telinjem boju v San José po dvakrat na mesec in vsaj enkrat na mesec pri bolj imenitnih petelinjih bojih nad Ma-nilsko cesto, in vedno je vsaj s pol pe-som igral za stav.

Majorja Burtona zvesti pomočnik, ki so ga krstili za »Pirata«, je včasih obiskal petelinje boje krog Manile za-to, da bi spoznal igralce, domačine ali tujce, ker je bil to tudi en del Pirato-vih dolžnosti.

Neke nedelje — pod ameriškansko vlado so dovoljeni petelinji boji samo ob nedeljah in postavnih praznikih — je sedel Pirat v tam navadno carromato in se je peljal k petelinjemu boju v San José, ki je bil naznamenitejši bli-žu Manile. Vstopivši v igrišče je našel pripraven prostor za opazovanje nekaj črevljev proč od igralcev, ki so imeli svoje stave. Bilo je tudi vedno večje število samih gledalcev.

Prva oseba, ki jo je opazil, je bila daleč znana »kalukanska kraljica«, žil-janska ženska domačinka, ki je ži-vela v nekem manilskem barriu. Bila je stara igralka, ki ni imela nobenega drugega posla ali sredstva za življenje. Ker so bili petelinji boji, kakor že po-vedano, omejeni, je iskala drugih iger, med katerimi je bila poglavitna igra na karte z imenom »Pangini«.

Ta ženska je slovela, da ima pri vseh igrarh srečo, in ker se je videlo, da nima nobenih drugih dohodkov, in je vendar imela vedno dovolj pesov ter je bila kar pokrita z dragocenimi kamni, je bil glas o njeni sreči gotovo uteme-ljen. Sedela je spredaj nasproti Pira-tu, polne roke majhnega, razločnega in zelo primernega filipinskega papirnega denarja, silno zaverovana v bojujoča se petelina.

Ko je Pirat pregledoval pisano vr-

sto razburjenih, kričočih igralcev, ki so bili med njimi zastopniki vseh naro-dov, je droben, čeden domačinski mla-denič stopil urno h »kraljici« in ji je pomolil zavitek denarja v lice.

Zavitek je bil precej obsežen in Pi-rat je pazno gledal njegovega posest-nika, toda dasi je poznal vse znamenite domačine igralce in vse poglavitne Fi-lipince v Manili, ni vedel, kdo je ta. Tu je nekaj, česar ne ve; to diši po skriv-nostih in to je dovolj za tajnega poli-caja. Zato je Pirat na mladega igralca tembolj pazil.

Naš detektiv stopi nato doli poleg »kraljice«. Začudi se njenim sijajnim diamantom, ki ji vise od ušes, »krasni diamantni broši na dvigajočih se pr-sih in dragocenim diamantnim prsta-nom, leskečim se na vsakem debelem prstu njenih tolstih rok.

Mladi Filipino je govoril z žensko v tagaloškem narečju, ki ga je naš de-tektiv zelo dobro razumel. »Kraljica« je vprašala mladence, ki mu je rekla Pedro, kje je dobil ves svoj denar in ga spomnila njegove prejšnje revšči-ne. Pedro se je pobahal, kakor je Fili-pincem navada, in povedal z običajnim govorniškim nakitjem, da je podedoval premoženje po rajni teti in da hoče po-stati zavoljo tega samostojen v življe-nju in da si bo moral valiente kapitan

tudi vemo ali prav za prav predobro čutimo. — Naše železniške uprave kaj rade imenujejo svoje dobrodelne naprave kakor n. pr. skladišča živil, penzijski sklad, provizijski sklad itd. Kdor ni popolnoma informiran, tem bajkam verjame, železničar pa ve, da vse te zavode vzdržuje le on, ki se jih poslužuje. Cene v živilskih skladiščih niso prav nič nižje, kakor po drugih trgovinah in so kalkulirane tako, da donasajo upravi še lep dobiček in rede celo vrsto »požrtvovalnih« upravnikov. Penzijski in provizijski sklad vzdržuje itak osebo samo s svojimi prispevki in tudi ob teh se greje in masti krog nenasitnih pijavk. Kdor n. pr. prispeva k bolniškemu skladu največ — delavec in mali uslužbenec, ker po številu prekašata tisto uradništvo, ki je siloma včlanjeno. Kak namen pa ima potem ta samohvala uprav radi teh zavodov? Samo tega, da se neinformirana javnost slepi, da smatra naše tožbe za neosnovano jadikovanje ter prišteva železničarja tistim srečnim vrstam ljudi, kateri mni treba drugega, kakor do prvega dne v mesecu počakati, da pobasajo kup plače. Če se železniškim delavcem pripozna kak groš priboljška, čitamo po vseh judovskih in liberalnih časopisih, da znese večji izdelek toliko in toliko milijonov, katere je uprava žrtvovala in da grozi radi tega industriji, trgovini in obrti nevarnost povišanja tarifov. Da bi kdo premislil in preudaril, da pri razdelitvi vsega obvisi znaten del vedno tam, kamor ni bil namenjen in da ostanek pri tako velikem številu stradalajočih ne pomeni nič, o tem pa v velikem časopisju nismo nikoli čitali. Ena druga udobnost, s katero se uprave tudi ne pozabijo, pohvaliti, so proste ali pa znižane vožnje po železnici. Ne zanikamo, da ni nekaj resnice na tem, ali pomislimo in poudarimo, da nam uprave tudi tega niso storile, da ne bi imele od tega same dobiček. Tista dobrot, da nosi železničar v žepu legitimacijo, katere se pa vsled prenaporne službe le redkokdaj in tedaj šele v skrajni potrebi more poslužiti, se pri plači kaj bridko pozna. Če se pelje po železnici farikant, kaj njemu za tiste krone, ki jih plača; njemu se gre le za udobno vožnjo, za dobro zabavo ali pa za kako mastno kupčijo. Če se vozita trgovec ali obrtnik, se jima gre večinoma le za »kšeft«, pri katerem že vsak tako kalkulira, da ne izda za vožnjo nič iz svojega. Če se vozi delavec, se mu gre večinoma tudi le za boljši zaslužek. Kaj pa železničar? Če se mora ta včasih od domovanja kam peljati, ga žene le sila, da si nabavi neobhodno potrebnih potrebščin, ker je velikokrat priklenjen na kako samoto, koder se nič ne dobi. Za zabavo se železničar delavskega in uslužbeniškega, pa tudi poduradniškega in nižjeuradniškega stanu pač ne vozi po svetu, raje porabi svoje skrajno primerjene proste urice za počitek, na dopust se pa tudi ni veliko zanašati, ker le-ta se dovoli le, če dopušča služba. Pred par leti se je na državni kakor tudi na južni železnici uvedlo brezplačne vozne liste za dobavo živil, in sicer za nastavljenost osebo in za stalne delavce. Lani so se pa ti listki delavcem zopet odvzeli in danes še ne vemo, iz katerega vzroka in po katerem odloku. Za ta čuden čin imamo samo dvojne razlag: ali se je uprava v prejšnjem letu zmotila, kar je pri naših veleumih prav lahko mogoče, ali pa se je ta udobnost delavcem odvzela samolastno brez razglasitve, češ, da ne bo kaj hrupa, delavstvo pa je že

samo tako needino, da za svoje pravice ne bo nastopilo. Če ti dve misli nista pravi, potem ne vemo vzroka, ker ga tudi razni predstojniki na mnogoštevilna vprašanja niso znali navesti. Eno pa je in ostane pribito, da je ta krutost škandal prve vrste. Delavec revež, ki je itak najslabše plačan, bi po mnenju uprave ob nedeljah, praznikih in deževnih dneh, ali kadar si gospodje domislilo, da razpoložljiv kredit komaj za dijete in remuneracije zadošča, sploh jesti ne smel, si svoje potrebščine ne mogel dobavati tam, koder so mogoče za kak vinar cenejše, ker ne more izdatka za vožnjo. On naj prenaša draginjo kakor hoče, kaj to upravi mar, in če vsled pomanjkanja obneme in predčasno opeša, kaj to mar tistim, ki so tako srečni, da jim ni treba čutiti bridkosti stradanja. — Socialna demokracija, ki vedno in povsod vpije in kriči, da skrbi le za delavca, o tem predmetu sumljivo molči. Njeni tajniki že vedo, da se je za neomejene proste vožnje v drugem razredu treba izkazati hvaležnega in čeprav na račun dremajočih sodrugov. — Delavci-železničarji! Prebudite se iz vaše omotice, in če si želite dobro, zedinite se, da pod zastavo »Jugoslovinske Strokovne Zveze« napovemo boj za naše pravice!

Kupčija na obroke.

Delavec jo dobro pozna, to kupčijo na obroke. Potrebje uprave za stanovanje, obleke; rad bi uro, britev, stensko sliko in šivalni stroj in kdo ve, kaj še, pa nima s čim. In zdi se mu velika dobrot, da mu agent ali trgovec ponudi, kar želi, češ, plačeval mi boš na mesec. Svota, ki jo zahteva na mesec, se mu zdi majhna, pa udari in kupčija je sklenjena. Ne mine dolgo, pa ubožec pride na to, da je bila kupčija zanj slaba. Večkrat je blago za nič, navadno je pa cena previsoka. Zraven pa pridejo še druge zanke na dan. Po dogovoru pri kupčiji se določi prav mnogokrat, da ima prodajalec pravico tirjati naenkrat vso dolžno svoto, če kupec le enkrat zamudi plačati ob določenem času. To se pa pri delavcu rado zgodi. Bolezen pride v hišo, dela zmanjka, ni denarja in obrok zapade. Prodajalec tirja, toži in pošlje eksekutorja v hišo. Ena nesreča rodi drugo še hujšo.

Ali pa je tako narejeno, da prodajalec blago, ki ga je prodal na obroke, kar lepo nazaj vzame, ko kupec zastane s plačilom. Zaračuna mu pri tem mastno odškodnino za to, ker je blago rabil in to, kar je že dobil plačanega, kar pridrži. Kaj naj stori delavec? K advokatu mu je pot predraga in z delavskimi rečmi se advokatje sploh zelo neradi pečajo; postav pa sam ne pozna in zato trpi krivico in se jezi nad njo. Treba je najprej poduka. Naš list je v tem oziru že mnogo storil. Tudi v imenovanem oziru si šteje v svojo dolžnost, da opozori na postavu, ki jo imamo. Previden naročnik bo spravil to številko našega lista in če bo treba komu svetovati, ali če sam pride v zagato, jo bo poiskal in se ravnal po navsvetih, ki so v njem.

Zakon o kupčijah na obroke z dne 24. aprila 1896.

1. Pravica odstopa. Če si je pridržal prodajalec pravico, da sme blago nazaj vzeti, če se ne plačajo redno obroki, mora povrniti kupcu aro in

vse vplačane obroke z obrestmi. Če je v kupni pogodbi kaka drugačna določba v tem oziru, je neveljavna. Kupec pa mora za uporabo blaga plačati primerno odškodnino. Ta odškodnina pa ne sme biti že naprej določena v kupni pogodbi, marveč določiti jo morajo izvedenci pri sodišču. Če torej tirja prodajalec neprimerno odškodnino, pojdi k sodišču in tam dobiš pravico. Prodajalec bo pa plačal vse stroške.

2. Tožba za vso svoto. Če je v kupnem pismu dogovorjeno, da sme prodajalec vso dolžno svoto naenkrat iztirjati, ako zastaneš z obroki, pomni, da postava dopušča to šele, če sta se zamudila dva obroka. Ako že po enem zamujenem obroku prodajalec tirja vso svoto, stopi k sodišču in tam bodo že podučili agenta ali trgovca, kaj se sme in kaj ne.

3. Jamstvo za dobro blago. Vsak prodajalec mora dati blago, ki se more rabiti in ki ima vse lastnosti, o katerih sta se dogovorila kupec in on. Če je blago nerabno, n. pr. obleka napačno vkrojena, ali če ni tako, kakor je bilo dogovorjeno, sme kupec na obroke toliko časa zahtevati od prodajalca, da ga odškoduje, kolikor časa ne plača vseh obrokov. Pri drugih kupčijah ima to pravico samo šest mesecev. Če neče, k sodišču!

4. Pod polovico vrednosti. Če na obroke kupljeno blago niti polovico toliko ni vredno, kolikor zahteva prodajalec zanj, ima kupec pravico, da se kupčija razveljavi. Blago vrne in odštevi odškodnino za uporabo prejme, kar je vplačal. Ti pravici se v kupni pogodbi ne more odpovedati in če je kaka taka določba v nji, je neveljavna.

5. Kje se more tožiti kupca? Pri drugih kupčijah se navadno določa, da se kupec toži tam, kjer prodajalec stanuje; pri kupčijah na obroke pa to ni veljavno. Kupec se ne sme tožiti drugod nego pri sodišču, kamor spada njegovo bivališče. Primer: Jeseničan, ki je kupil na obroke od kake ljubljanske trgovine, more biti tožen edino le v Kranjski gori.

6. Ustni dogovor. Pri pravdi mora sodnik upoštevati ne le to, kar je zapisanega, marveč tudi to, kar je agent ali prodajalec ustno obljubil. Zato ne sklepaj kupčij na obroke brez priči in dobro si zapomni, kaj se je govorilo pri sklepanju! Če pride do pravde, vse to uporabi!

Pri sodišču.

Za pravdo o kupčijah na obroke, pa tudi za druge pravde pomni delavec zlasti ti-le dve reči:

1. Ognj se kontumacu! Po naših postavah se šteje, da ima tožnik prav, če toženec ne pride na povabilo k sodišču. Sodnik ga kontumacira. To se velikokrat zgodi po zvijači. Agent je pravil, da nič ne dene, če se časih kak obrok zamudi. Kupec verjame in ko dobi povabilo, se otrese in ne gre, ker delavec sploh nerad hodi po kancelijah.

2. Pazi na sodno poravnavo! Agent ali prodajalec sili na poravnavo; sodnik velikrat tudi. Poravnave pri kupčijah na obroke so večinoma za kupca slabe, za prodajalca pa ugodne. Zato dobro pretuhtaj, preden se udaš. Poravnave si želi prodajalec, ker bi se rad izognil pravnim stroškom. Prav! toda poravnava mora biti pravična.

Splošno se pa ogiblji kupčijam na obroke, kar moreš. Druge poti ni, nego da si privarčuješ potrebni denar, ki

zanj kupiš, kar rabiš. V zvezi z J. S. Z. naj bi se vpeljale povsod delavske Čebelice!

Izvršilni predpisi k zakonu o osebnih davkih.

V državnem zakoniku so bili pred kratkim razglašeni izvršilni predpisi o osebnih davkih, zadevajoči rentnino, dohodnino, kazenske določbe in splošna določila, nadalje splošno pridobnino in pridobnino javnemu računodajstvu podvrženih podjetij, končno izvršilni predpisi o vpeljavi obdačbe tantijem. Ker so ti predpisi za slehernega zelo važni, podamo v nastopnem nekateri najvažnejše točke teh določil.

Pri sestavi teh izvršilnih predpisov so se kolikor mogoče upoštevale želje, ki so se v obliki resolucij ali na drug način izrazile v obeh državnih zbornicah in v javnosti. Natančnejša napotila obsegajo tista mesta izvršilnih predpisov, katerih namen je, kolikor največ mogoče varovati upravičene zahteve strank. Tako se je na primer glede pridržka pomislekov ukrenilo, da se, kadar se davčnemu zavezanec naznanijo pomisleki ali kadar se z njim ustno obravnava, skrbi za to, da se davčni zavezanec ne žali z neutemeljenim nezaupanjem proti njegovi dobri veri pri sestavi napovedi, ki jo je po svojem zatrdilu podal po najboljši vednosti in vesti. Nepotrebni ali malenkostni očitki naj bi se sploh opustili. Posebne previdnosti je treba v takih slučajih, v katerih bi moral davčni zavezanec pri odgovoru na sicer dopustna vprašanja razložiti zaupne privatne razmere.

Svoje vzklicne pravice proti dohodninski prireditvi se smejo davčne oblasti vobče le tedaj poslužiti, če je kršitev zakona znatna in je verjetno, da se bo vzklicu ugodilo. Kakor je vlada ponovno zatrdila, se bo obligatorični vpogled v knjige smel le izjemoma vršiti, in sicer tedaj, kadar bi bili v važnih slučajih utemeljeni pomisleki glede resničnosti napovedi in kadar bi ne zadostovali drugi dokazni pomočki, ki so na razpolago. Pri tem bo tudi paziti, da se ne prekorači meja, ki je potrebna v dosegu knjižnega upogleda, pri katerem se bode moralo opustiti vsako motenje rednega poslovnega in gospodarskega obrata. Tudi se bode glede knjig upoštevale poslovne razmere davčnih zavezancev.

Na polju pravice kaznovanja v davčnih stvarih je določeno, da se na temelju ovadb ali naznanil, ki ne bodo obsegale nobenih določenih dejstev, brez primernih poprejšnjih poizvedb ne bode smelo uvesti kazensko postopanje.

Od davčne naklade za manj obremenjena gospodarstva je davkoplačevalec z dohodki ne več kakor 4800 K, ki je vzgojil dva ali več otrok, oproščen že tedaj, če je za te otroke skrbel do doseženega 14. leta.

Tudi glede rednih prispevkov med zakonskimi drugimi ali stariši in otroci obsegajo izvršilni predpisi prav ustrezajoča določila.

Vrhutega je finančna ministrstvo poslalo predsedstvom vseh finančnih deželnih oblasti razpis, ki vsebuje zlasti nastopna važna navodila:

Finančno ministrstvo odreja popolno amnestijo (pomilostitev). Davčni zavezanci, ki bodo za leto 1914 priznali višje dohodke, zlasti iz glavnicega

Blackner poiskati drugega muchacho; on, Don Pedro, z rokami ne bo več delal.

Ime Blackmer je vzbudilo Piratovo pozornost. Poznal je kapitana in tudi vedel o ukradenih višnjavih listinah. Vedel je tudi, da je moralo Pedrovo pripovedovanje, kako je nagloma obogatel, biti napačno; predobro je poznal značaj domačinov, da bi ga bile Pedrove čenče in baharija prevarile. Malo je premišljal, pa sklenil, da obdrži bahavega Pedra v oči in ga aretira, ko pride od igrišča.

Izpeljal je svoj načrt; kakor je pričakoval, je pokazal Pedro svoje zaničevanje in je silno žugal, toda ta se ni dal omehtati in je velel mladeniču sesti na »carrenato« (voz) k njemu in je ukazal, naj cohero (voznik) pelje k neki določeni številki na Wallad City, je takoj videl, da Pedro že ni več tako živahen in da nekaj pretuhtuje. Pripehljala sta se na Calle Sangleyes in obrnila v Calle Cervantes, ko Pedro izpregovori.

»Povejte mi, zakaj ste me aretirali?« vpraša pretrgano.

»Ker se mi zdi, da mora moj Jefe (poglar) govoriti z vami,« odvrne Pirat.

»Blagovolite reči, kako se imenujete, senor,« pravi mladi Filipinec z ved-

no večjim spoštovanjem.

»Ali veste, kaj je to Secreto?« vpraša na kratko Pirat. Pedro pomaja z glavo in pogleda naravnost zmedeno, celo prestrašeno. Vsak navadni Filipinec ima svet strah pred besedo »Secreto«. Obmolke, skrbno pogledujoč svojega tovariša nekaj minut. Potem pravi mehko:

»Senor, ali ste bogati? Ali imate veliko denarja?«

Piratu se veselja zasvetijo oči. Videl je, kam meri.

»Ne,« je dejal černo. »Jaz sem revež. Zakaj vprašujete?«

Pedro je zadovoljno pogledal.

»Zato vas vprašam, senor, ker mi slim, da bi bili, senor, radi zelo bogati; nuzy rico, senor, in jaz Pedro vas lahko zelo obogatim.«

Pirat je bil zadovoljen.

»Dragi prijatelj Pedro,« odvrne, »vi ste res loco, mucho loco. Kako morete koga obogatiti? Vi ste samo pobre muchacho pri kapitanu Blackmerju v Korredžidoru, ki morate le petnajst pesov potrositi celi dolgi mesec. Kako pravite, da me morete obogatiti? Zakaj sebe prej ne obogatite? Pu, vi ste neumni Pedro.«

In dragi Pirat je zarenčal v zaničevanju.

Petro je bil zelo vznemirjen; to se

je videlo. Obrnil se je do svojega spremeljevalca in rekel kolikor se je dalo s poudarkom:

»Vi senor se zelo motite. Jaz, Pedro, sem dobil mnogo denarja. Obljubite mi, da me ne peljete k svojemu Jefe, pa vam dam, senor, veliko dinero. Ali ne verjamete, senor? Poglejte zdaj, kaj vam pokažem.«

Nato privleče iz žepa zavitek.

»Davi, ko sem šel v Galaro (petelinji boj) sem imel v svojem boldillo tisoč pesov. Da, senor. Zdaj ni več toliko, senor,« pristavi brezskrbno se smijaje.

Pirat se navidez zamisli, potem pa odmaže z glavo.

»Ne, Pedro,« pravi. »Treba je več denarja kot toliko. Nekaj sto pesov ni nič za Amerikanca, kakor sami dobro veste. Kajne, prijatelj Petro, en večer lahko zapravim več kot to v »Elksklubu.«

Pedro osupne. Rad bi se ognil nameravanemu razgovoru s strašnim »Jefe de Secretos« in ta Amerikanec se ne da kupiti za nekoliko revnih pesov. Več mora ponuditi; vsi Amerikanci imajo svojo ceno.

»Senor,« pravi konečno, »vi ne mislite, da ima Pedro denar. Pojte z menoj in jaz, Pedro, vam pokažem, da ga imam. Torej, senor, dam vam dva tisoč

pesov, da senor, dos mil pesas, da me ne odpeljete k Jefe. Kaj pravite na to, senor?« konča v skrbeh.

Pirat odvrne s senco poželjivosti v svojem glasu, ki ni ušla Pedru:

»Dobro, Pedro, moj fantič, to se sliši boljše, mnogo boljše. Res, to je mucho bueno, kajne? Vi ste zelo radodarni Pedro. Vidim, da bi mogla biti prijatelj. Pojva, amigo Pedro, peljite me k vsemu vašemu denarju in potem lahko sklenem, kaj bo z Jefe.«

Pedro je bil vesel in Pirat ga je tako varno izpeljal, da ga je Pedro res nazadnje povedel k mali nipa-koči ven na Paranaque - cesti in je privlekel iz notranjščine star tobakov mehur, ki je bilo v njem nad štiri tisoč pesov (en peso 2 K 50 vin.), kar je bilo res bogastvo za ubogega Filipinca.

Pedro je ponudil deliti to vsoto s tovarišem, toda zviti »Secreto« je zgrabil oboje pese in Pedro in je prišel ž njim v zasebno stanovanje majorja Burtona, Calle Palasios, Intrameros, Manila.

Ko je povedal, kaj se je zgodilo, je majorjev bistri um videl, kaj se je zgodilo, pa tudi, da se je podrla njegova priljubiva se mu misel. Zažugal mu je, da ga ozdravi s strahovito vodno kazi in nato se je Peder vdal ter je povedal sledečo čudovito zgodbo.

premoženja, kakor prejšnja leta, se v obče tudi ne smejo siliti, da bi pojasnili ta prirastek. Davčne oblasti ne smejo rekurirati proti prenizki napovedi dohodarine za leto 1913. in za prejšnja leta, prav tako ne naknadno izpremeniti odmero dohodarine za ta leta, tudi če so ti prizivi (rekurzi) zadočili pravno moč šele po razglasitvi novele o osebnih davkih.

Davčnim oblastim in komisijam se je naročilo, da se pri priredbi davka za leto 1914. z ozirom na splošno pričakovani uspeh pomilostitve ravna po tem, da soglašajo napovedbi davčnih zavezancev z dejanskimi dohodki ter uvažujejo te napovedi pri odmeri dohodarine.

Končno se tudi knjižni upogled ne bo smel razširiti v ta namen, da bi se ob tej priliki poizvedele druge okoliščine, ki ne tvorijo predmet dokaznega postopanja, ali pa da bi se pri takem upogledu dobil material za odmero davka drugih davčnih zavezancev.

Glasnik

Avstrijske kršćanske tobačne delavske zveze.

TOBAČNI MONOPOL LETA 1912.

Zelo zanimivo je čitati pravkar izdana statistična obvestila o avstrijskem tobačnem monopolu leta 1912. Iz njih se razvidijo delovne razmere (plača, delavsko gibanje, bolezen itd.), razvidno je tudi, koliko je po tobačnem monopolu država pridobila. Poročilo tudi navaja, kako da se je delo izpremenilo in kako da je povišanje cen tobačnim izdelkom učinkovalo. Izpremembe dela še niso ustavili. Z nastavitvijo zavijalnih cigaretnih strojev se je šele zadnji čas zopet ročno delo omejilo.

Kakor prejšnja leta je tudi leta 1912. število delavcev nazadovale in je znašalo: leta 1911. moških 5156, ženskih 32.988, skupaj 38.144; leta 1912. moških 5186, ženskih 32.287, skupaj 37.453.

Število delavstva se je torej za 691 oseb znižalo. Četudi se je število delavstva znižalo radi novih strojev, le ni to edini razlog. Še več je znižanje povzročilo, ker se vedno več dela od delavstva zahteva.

Kako da se je število delavcev izpremenilo, kaže sledeča razpredelnica:

Oddelek	Število zaposlenih leta		Več	Manj
	1911	1912		
Izdelovanje smodk	23263	23133	—	230
Izdelovanje svalčic	5009	4505	—	504
Izdelovanje tobaka	4199	4277	78	—
Izdelovanje klobas	176	171	—	5
Izdelovanje duhana	116	120	4	—
Kartonaža	462	445	—	17
Delavnice	833	850	17	—
Druga dela	5518	5568	50	—

Najbolj je padlo število delavstva v izdelovanju smodk in svalčic, osobito pri svalčicah, več se je pa zaposlilo delavcev pri izdelovanju tobaka.

Število strojev se je skoraj povsod pomnožilo. Pri svalčicah se je leta 1912. 38 strojev manj zaposljevalo. Pregled kaže sledeča razpredelnica:

Oddelek	Število strojev			
	gonjeni z motorjem		gonjeni z roko	
	1911	1912	1911	1912
Izdelovanje smodk	372	446	9957	9709
Izdelovanje svalčic	438	400	1585	1480
Izdelovanje tobaka	569	603	215	238
Izdelovanje klobas	32	37	18	14
Izdelovanje duhana	76	74	24	23
Kartonaža	401	391	22	7
Delavnice	338	358	199	189
Razno	1301	1440	8291	8511

Kakor leta 1911. je zopet izdatno napredovalo izdelovanje smodk (za 67.125.992 komadov), nazadovale so pa svalčice za 36.633.045 komadov. Prodaja leta 1912. pa izkazuje, da se je 82 milijonov smodk (6-6 odstotkov) manj prodalo, poskočila je pa prodaja svalčic v primeri z letom 1911. za okroglo 3.500.000 komadov. Sport-cigarete so prodali 710.300.000 manj, Drama pa 397 milijonov 900.000 manj, kot prejšnje leto. Nazadovale je tudi prodaja drugih svalčic: Damen in Sultan. Poskočila je pa prodaja ogrskih svalčic za 993 milijonov 400.000, Kaiser za 44 milijonov in

Donau za 20.800.000 komadov, med podraženimi cigaretami so samo Memfis napredovale. Tudi importirane cigarete so za 3.300.000 komadov nazadovale. Poskočila je pa prodaja tobaka za 5487 centov, t. j. za 11.300.000 K. Ko so se namreč cigarete podražile, so tobakarji rajši tobak pričeli kupovati in sami svalčice zavijajo.

Nakup v inozemstvu nakupljenega tobaka je poskočil za 19.000 q, doma nakupljenega pa za nad 17.000 q. Nakupovalni stroški so poskočili za nad

Izdelani tobačni fabrikati.

Leto	Smodk	Svalčic	Smodk	Svalčic	Tobak	Klobase	Duhan	Skupaj
	komadov		centov					
1911	1.288.892.247	6.215.960.800	59.046	67.770	237.578	12.395	11.596	388.787
1912	1.356.018.239	6.179.327.755	60.831	63.661	260.401	13.396	12.153	410.244

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

Sava. Skupina J. S. Z. vabi na glavni sestanek vseh odbornikov in zapornikov v nedeljo, dne 26. aprila 1914, točno ob 9. uri v Delavskem domu v zgornjih prostorih.

Ajdovščina—Šturje. V nedeljo, dne 26. t. m., ob 3. uri popoldne priredi J. S. Z. na vrtu g. Fr. Baučerja v Šturjah javno društveno zborovanje. Poroča na njem načelnik J. S. Z. dež. odbornik dr. Ivan Zajec.

Ekspenzare in partikulare bi radi pisali. Iz Idrije se piše: Deželni odbor je rešil našo proračunsko pritožbo in črtal dobrih 30.000 K. V Ljubljani naj bodo preverjeni, da smo jim vsi hvaležni, tudi med političnimi nasprotniki jih ne manjka. Zato pa »Slov. Narod« zavablja in rentati, da bi se ga človek res bal, ako bi ne vedel, kaki junaki za dopisom stojijo. Najbolj se hudoje, ker se je postavka »razno« črtala. Veselice, potovanja, podpore za letovišča, zidavo prepovedanih stavb in nešteto drugih »potrebnosti« — tudi premog za realko — je pod zaglavljem »razno« imelo svoje pribežališče. In kje so se tega učili? Deloma pri njih prvem vzgledniku, največ pa pri našem erarju, ki kljub velikemu podjetju niti gospodarskega načrta nima, ampak leto za letom svoj »preliminar« flika, kakor se mu zdi prav in dobro. Kaj naj potem šele od takih ljudi pričakujemo, ki leto in dan ne vidijo drugega kakor grad in šelštev! »Narod« posebno skrbi, kako naj se stroški za deputacijo na Dunaj vrčunijo. Odgovor je enostaven: vračunati jih sploh ni treba, ker so nepotrebnosti! Dosegli ne boste nič, pokvarili pa lahko veliko, posebno ako se bo župan tako postavil, kakor je svoj čas Kristan, ko je na Dunaju v delavniški suknji okoli ministrskih pisarn hodil in se še bahal, kako je kot »proletarec« imponiral! Če torej »Slov. Narod« s pritožbo grozi, ker je deželni odbor proračun črtal, dela samo v prid nekaterim pristašem, katerim ekspenzarji in partikularji dišijo, občina in občinarji bodo pa plačevali. Deželni odbor naj pa tudi v prihodnje našo občino uči boljšega gospodarstva, kakor se ga je od erarične Idrije pričela.

Grize pri Celju. V nedeljo, 19. apr., se je pri nas vršil shod J. S. Z. pri g. Stefanu Piki ob pol 9. uri popoldne. Delavski tajnik J. S. Z. Vekoslav Zajc iz Maribora nam je orisal velike koristi, ki se zamorejo doseči pri J. S. Z. Povedal nam je tudi veselo novico, da se je sklenila nova postava za rudarje, namreč nezgodno zavarovanje. Prišlo je na shod tudi lepo število rdečkarjev, ki bi bili radi ugovarjali govorniku, a niso mogli, ker so uvideli, da je govornik govoril jasno resnico. Upati je, da bi spoznali tukajšnji rdečkarji, po kaki nevarni poti hodijo, ter se oklenili le J. S. Z. Po shodu je bilo živahno zanimanje in razgovorjanje, kakor razširti J. S. Z. med delavstvom.

Velenje. V nedeljo, dne 19. aprila, je priredilo štajersko okrožje shod J. S. Z. pri g. županu J. Skasa ob 3. uri popoldne. Na shod so prihiteli tudi kmetje, rudarji in nekateri rokodelci. Naš domačin Vekoslav Zajc iz Maribora nam je v svojem poljudnem govoru v enournem govoru vsestransko za vse delavce toplo priporočal to važno organizacijo. Železničarji so sklenili, da bodo razvili obširno agitacijo za J. S. Z. Shod se je dobro obnesel. Zeleti je, da se začnejo vsepovsod zanimati za to potrebno organizacijo.

Sv. Martin pri Velenju. Na velikonočni ponedeljek, dne 13. aprila, je imela v Društvenem domu tukajšnja plačilnica zaupni sestanek. Ustanovila se je tudi skupina in izvolil sledeči odbor: Pajer Franc, predsednik; Peter Špital, podpredsednik; Novinšek Alojz, tajnik; Marija Strahovnik, blagajničarka. Odbornika pa sta: Draga Jakob in

5.000.000 kron, tako da stane cent 248 K 34 h več kakor prej.

Leto	Nakup tobaka			Izdelalo se je
	Množina	Nakupovalni stroški	Cena centu	
		kron	centov	
1911	161.151	39.035.056	242-23	261.234
1912	180.174	44.743.972	248-34	278.948

Valenci Franc. V nadzorstvo pa: veleč. g. Karol Malajna, kaplan, in Melanšek Franc, usnjar v Velenju. Plačilni dnevi bodo vsako prvo in zadnjo nedeljo v mesecu, po prvem sv. opravilu o kaplaniji. Na sestanku je poročal naš domačin V. Zajc iz Maribora.

Sv. Anton v Slov. goricah. V nedeljo, dne 26. aprila, priredi štajersko okrožje J. S. Z. shod pri g. Podgorščaku ob 3. uri popoldne. Delavci, rokodelci, poslji, zidarji in drugi, vsi na shod! Govoriti pride delavski tajnik J. S. Z. g. spod Vekoslav Zajc iz Maribora.

Bilančno poročilo „Ljudske posojilnice“ za upravno leto 1913.

Dne 6. aprila t. l. se je vršil občni zbor Ljudske posojilnice.

Iz tiskanega poročila načelstva povzamemo nastopno:

Odkar deluje naša »Ljudska posojilnica«, na svetovnem in zlasti na avstrijskem denarnem trgu se ni vladala tolika stiska, kot v minulem letu, ki je že osemnajsto od njene ustanovitve.

A vkljub neugodnim časom se je zaupanje do našega zavoda pri našem ljudstvu le še bolj utrdilo, in to tudi vkljub temu, da so naši domači neprijatelji vse poizkusili, da bi to zaupanje omajali.

Najboljši dokaz za to je dejstvo, da je v preteklem upravnem letu stanje hranilnih vlog, ki je znašalo koncem leta 1912. . . . K 20.284.819-43 koncem leta 1913. naraslo na . . . » 21.175.264-20

ter kaže napredek za K 890.444-77

Negotovi in nejasni politični položaj je tudi lansko leto sila slabo vplival na kurz državnih vrednostnih papirjev, ki je padel tako nizko, kakor ne že trideset let nazaj.

Posledica temu je bila, da se je tudi naš »rezervni zaklad za kurzne izgube«, ki smo ga lani dotirali z

vsoto K 72.516-11 znižal za » 64.400-30

ter se tako skrčil na . . . » 8.115.81

Gojimo pa utemeljeno upanje, da bo ugodni razvoj borznega kurza, ki se od novega leta sem polagoma izboljšuje, sčasoma sam po sebi zacelil globoke rane, ki jih je zadal kakor drugim, tako tudi našemu »rezervnemu zakladu za kurzne izgube«.

Jasen dokaz zdravega razvoja našega zavoda je, da je pri sila težavnih lanskih razmerah »Ljudska posojilnica« dosegla najvišji dosegljivi čist dobiček, ki iznaša K 134.098-82.

V lanskem poročilu smo omenjali, da smo sklenili z deželo Kranjsko pogodbo, po kateri je prevzela vojvodina Kranjska jamstvo za vse hranilne vloge v tekočem računu pri »Ljudski posojilnici« ter da je to garancijo deželni odbor Kranjski javno razglasil v 282. št. »Slovenca« z dne 7. decembra 1912.

Opravičeno smo ob tej priliki zapisali besede:

»Denar, naložen pri »Ljudski posojilnici«, je shranjen tako varno, da bolj sigurno sploh nikjer biti ne more, ker je vrhu lepega rezervnega zaklada in vrhu neomejenega jamstva članov tudi dežela Kranjska z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo porok za vse pri njej naložene vloge.«

Ta prednost našega zavoda pa našim zavidljivcem ni dala miru. Begali so ljudi z raznimi obrekovanji in zlasti s trditvijo, da poročstvo dežele Kranjske nima veljave. Zaradi tega je naš načelnik, državni in deželni poslanec Franc Povše, porabil priliko, ko se je dne 24. septembra 1913 sešel v Ljubljani deželni zbor vojvodine Kranjske, da je vprašal v javni seji deželnega glavarja, kaj misli ukreniti, da se tem govoricam in sumničenjem pride v okom?

Na to vprašanje je deželni glavar dr. Ivan Šusteršič še isti dan obširno odgovoril ter izustil med drugimi tudi te-le jasne in pomenljive besede:

»Deželna garancija za vse vloge pri ljubljanski »Ljudski posojilnici« je pravomočna in enkrat za vselej pravnoveljavna in vložnik ni s svojo vlogo nikjer bolj varen, kakor pri tem zavodu.«

Za deželnim glavarjem se oglasi deželni predsednik ekselencia baron Schwarz, ki kot vladni zastopnik izjavlja, da za sklepe deželnega zbora, oziroma odbora, s katerimi je prevzela dežela Kranjska jamstvo za »Ljudsko posojilnico«, cesarjevo potrdilo ni potrebno.

Iz teh izjav dveh prvih mož naše dežele in v tej stvari edino kompetentnih faktorjev izprevidi vsakdo, kako varno shranijo svoje prihranke tisti rojaki, ki imajo naložen svoj denar pri našem zavodu, ker vsakdo sme biti prepričan, da ga vsled jamstva dežele Kranjske na Slovenskem ni zavoda, kjer bi mogel svoj denar bolj varno naložiti, kakor pri »Ljudski posojilnici« v Ljubljani.

Denarni promet v letu 1913 je znašal K 75.211.597-11

Stanje hranilnih vlog je znašalo koncem leta 1913. . . . K 21.175.264-20

Lastno imetje znašalo je dne 31. decembra 1913 K 719.203-00

Čisti dobiček je dosegel višino vseh do sedaj izkazanih dobičkov ter znaša isti, kakor že omenjeno K 134.098-82

Opomniti nam je še, da smo iz lastnega imetja pred dobrim letom dali deželi Kranjski za »deželni zadružni garancijski zaklad« vsoto K 100.000, ter da bi skupaj s to vsoto presegalo naše lastno imetje vsoto K 800.000.

Okno v svet.

Trboveljska premogokopna družba bo imela dne 28. aprila svoj občni zbor. Računi za leto 1913. kažejo 1.400.000 K čistega dobička. Od tega se bo med delničarje razdelila dividenda po 6%. Leta 1912. je znašala po 5%. Tako rado se podarja, da trboveljska družba slabo stoji, da s svojim premogom ne more konkurirati in pri tem v gospodarsko slabem letu poskoči z dividendo za en cel odstotek. Delavske plače pa ostanejo seveda pri starem. Poročila od vseh plat — iz Ostrave, Gornje Šlezije, Zapadne Češke pa prihajajo, da je vedno več naročil za premog, da ga industrija vedno več potrebuje in da gre z njim vedno boljše. Iz tega se vidi, da se industrijski promet dviga, da torej kapitalistom zopet svitajo sijajni časi. Naj delavci tega ne prezro, ker zanje se nihče ne bo zmešnil, če se sami ne zganejo.

XXI. svetovni mirovni kongres bo od 15. do 19. septembra zboroval na Dunaju, in sicer v parlamentu. Spored mu je določeno ta-le: V plenarnih sejah: Tretja konferenca v Haagu, poroča Emile Arnaud, Pariz, in Henri Lafontaine, belgijski senator, Bruselj. Gospodarski vpliv oboroževanja na trgovino in industrijo. Poročevalec se še določi. Gospodarske posledice vojske na Balkanu. Poročevalec: Miljukov, poslanec dume, St. Petersburg; Carl Heath, London; Rafael G. Levy, Pariz. Sodelovanje parlamentov v zunanji politiki. Poroča baron S. A. Korff, Helsingfors. Načrt pogodbe za omejitev oboroževanja. Poročevalec dr. Ljudevit Quidde, Monakovo; George Herbert Perris, London; dr. Hans Wehberg, Düsseldorf; L. Persius, Berlin; sir Alfred Turner, London. V I. sekciji (Propaganda in vzgoja): Vzgoja za svetoven mir na nemških ljudskih šolah. (Poročevalec se še naznani.) V II. sekciji: Sodišče držav v Haagu. Poročajo: dr. James L. Tyron, Boston; Henri Lafontaine, Bruselj. Mednarodna policijska sila. Poroča dr. G. Grosch, Stuttgart. Vprašanje zvez med Nemčijo in Francijo (poročevalec se še določi). Razmerje zunanje k notranji politiki, poroča Rudolf Goldschad, Dunaj. Kdor se želi tega kongresa udeležiti, naj prijavi udeležbo takoj na naslov: Leetariat für den XXI. Weltfriedenskongress, Dunaj I. Spiegelgasse 4; če pa brzojavi, naj se naslovi brzojav: Interpax, Dunaj.

Ali se norca delajo? V Göstingu pri Gradcu je v ondnotnem občinskem odboru 10 socialnih demokratov. Stopijo skupaj in sklenejo, da treba kaj storiti za delavce. Pa gredo in v občinskem svetu predlagajo, naj se da za brezposelnih delavce iz občinske blagajne 400 K. reci in piši štiristo kron podpore. No, brezposelnim bo s to ogromno svoto res silno pomagano. Da je pa ta predpustna šala še večja, sklene nato občinski odbor, da se ta svota za polovico

zmanjša in da imajo iz nje pravico do podpore organizirani in neorganizirani delavci. Berači v petkih pri posamnikih boljše opravijo!

Ženske, ki si služijo same svoj kruh. Vedno več jih je. Po zadnjem statističnem štetju dela na kmetih pri poljedelstvu 168.000 žensk, v tovarnah in pri raznih obrtjih 3.496.000, v trgovini, pri prometu in v gostilnah in kavarnah 1.874.000, v javnih službah in v svobodnih poklicih (slikarice, guvernantke itd.) 1.999.000. V naši državi se torej s svojim lastnim delom preživlja 14.538.000 žensk. To število vedno narašča in potlej naj pa pride kdo in naj reče, da se ženska za javnost nima brigati, marveč da je njen poklic družina. Bojevati se mora za kos kruha, zato se ji mora dati tudi beseda tam, kjer se določajo postavbe zanj, in kjer se upravlja tudi z njenimi direktnimi in indirektnimi davki.

Izdajatelj in odgovorni urednik Miha Moškerc. — Tisk Katoliške Tiskarne.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezanin, čipk, rokavov, nogav, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robov, ovratnikov, zavratnikov, volne, bombaža, sukna itd.

Predtiskanje in vezanje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.



KUC
BR. NOVAKOVIČ
LJUBLJANA-LIZANCA

KUC

Zdravniško priporočeno **kritovoreče vino, daje moč in zdravje.**

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po poštne povzetju K 4:80.

Edina zaloga **BR. NOVAKOVIČ**
veletrgovina vina, vermuta, marsale, malage, konjaka, žganja itd.
LJUBLJANA.

Sladni čaj-zajtrk!

Kril 50% prihranka in okusen zajtrk, južna doseženo, ki namesto kave, čaja, kakaa, sladne kave, pijejo sladni čaj. Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto mleka za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — Je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima ime **Sladni čaj** in **moči** je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin. Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: lekarnar Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse št. 109, Josefstadtstrasse št. 26, Radetzkyplatz št. 4. V Gradcu: Sackstrasse št. 4.

Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bojne, slabe. Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih trdk Trnkóczyjevih, istakno ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg št. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, deleni, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cetirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prtji, servijeti in brisalke iz platna in damasta.

Priznane nizke cene!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in kloba. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinjših. Fini batistasti, platnjeni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gospeja perja in puha. Vedno sveže blago!

"ZENIT"



Tovarne za asbestškrilj „ZENIT“
družbe z om. zavezo, Mor. Žumberk
dobavljajo najboljši in najcenejši
krouski material

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo
„Našo Moč“.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:

Balsam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kaplje za želodec, izvrstno, kreplivo in slasi do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kaplje zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti oginjanju otrok in proti potjenju nog, steklenica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oči in trde kože, steklenica 70 v.
Sladina za otroke, skatla 60 v.
Tinktura za želodec, o vjajalno in želodec kreplivo sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrsten pripomoček proti kašlju, steklenica 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krono 80 v.

OSTRO - AMERICANA



Podnikl - Ameriko
Kotirski letijo čisto, po ceni in
kakovosti potovati naj se obrnejo
Simona Kmetelca
Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Kotirski letijo čisto, po ceni in kakovosti potovati naj se obrnejo

Največja in najstarejša
tovarna lončenih peči in
raznih lončenih izdelkov
Avguſt Drelse, Ljubljana
— Mnogokrat odlikovana. —

Priporočajo se slavnemu občinstvu in prečasti duhovščini v naročila na **štedilna ognjišča in peči**

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem, samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustrirani ceniki so na razpolago.



The Peke shoe



Varstvena znamka.

Peter Rozina & Ko.
Tovarna čevljev v Trzinu, Gorenjsko.
Najmodernejše podjetje monarhije.
Otvoril sem lastno prodajalno
Na drobno v Ljubljani Na debelo
Breg št. 20 (Gojzova hiša).

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernova ulica 9
priporočata svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode,
dečke in otroke.
Novosti v konfekciji za dame.

Solidno izdelane
dežnike in solnčnike
priporočajo
po najnižjih cenah
L. Mikusch, Ljubljana,
Mestni trg št. 15.



Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

Janko Češnik
(Pri Češniku) LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica
v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Cene najnižje. Cene najvišje.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Svoji k svojim!

A. LUKIČ
Ljubljana, Pred Skofijo št. 19.
Konfekcijska trgovina
za dame, gospode, dečke in deklice
se najtopleje priporočajo.

IVAN JAX in SIN v Ljubljani,
Dunajska cesta 17

priporočajo svojo bogato zalogo raznovrstnih
voznih koles in šivalnih strojev
— za rodbino in obrt. —




Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6
pritličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkevjo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska
in jih obrestuje po

4³/₄ 0/0

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštahranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.